

MMO'dan işçi sağlığı ve iş güvenliği raporu:

İş kazaları ve ölümlerde Türkiye birinci

Zehra ŞAHİNDOKUYUCU

Makine Mühendisleri Odası Başkanı Yunus Yener, Türkiye'de iş kazalarının ve buna bağlı ölümlerin giderek arttığını vurguladı. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne bağlı (TMMOB) Makina Mühendisleri Odası (MMO), işçi sağlığı ve iş güvenliği (İSG) mevzuatını, uygulama sorunlarını ve resmi verileri iki yılda bir güncellenen İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Oda Raporu'nda değerlendirdi.

İş kazaları ve buna bağlı ölümlerde sürekli artışın olduğuna dikkat çeken Yener, sözlerini şöyle sürdürdü: "İş kazaları ve ölümlerde sürekli artış var. 2016 yılı iş kazası sayısı 286 bin 68'dir ve 2015'e göre yüzde 11,8 oranında artmıştır. 74 bin 871 iş kazasının olduğu 2012'ye göre ise iş kazaları 2016'da yüzde 382 oranında artmıştır. İş kazası sonucunda 2016 yılında bin 405 emekçi yaşamını kaybetmiş, bin 252 ölümün olduğu 2015'e göre yüzde 11,2 oranında, 745 ölümün olduğu 2012 yılına göre de yüzde 188 artış olmuştur. (İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi verilerine göre de 2015'te 1.730, 2016 yılında bin 970 emekçi yaşamını kaybetmiştir.) 2016 yılında meydana gelen 286 bin 68 iş kazasının 87 bin 318'i (yüzde 30,52'si) ile iş kazalarında yaşamını kaybeden bin 405 kişinin 855'i (yüzde 60,85'i) 50'den az işçinin çalıştığı, İş Sağlığı Güvenliği Kurulu kurulması zorunlu olmayan işyerlerinde çalışmakta idi. SGK 2013-2016 verilerinde meslek hastalıklarından dolayı ölüm hiç yoktur. Dünyada iş kazaları oranı yüzde 44, meslek hastalıkları oranı yüzde 56'dır. Türkiye'de ise iş kazaları oranı yüzde 99,998, meslek hastalıklarının oranı on binde 2'dir! Oysa meslek hastalıkları sıklığının binde 4-12 arasında değişmesi ve Türkiye'de zorunlu sigortalı sayıları üzerinden her yıl en az 35 bin yeni meslek hastalığı, tüm çalışanlar söz konusu edilirse olgu sayısının 100 bin ile 300 bin arasında olması gerekir."

Yener, Türkiye'nin iş kazalarında birinci sırada olduğunu belirterek, şunları söyledi: "Raporda verilerine yer verdiğimiz Eurostat istatistikleri ile SGK istatistikleri birleştirildiğinde Türkiye'nin iş kazası sonucu ölümlerde Avrupa'da birinci sırada olduğu görülmektedir. 2016 yılında yaşanan iş kazalarının faaliyet gruplarına göre dağılımında makine ve teçhizat hariç fabrikasyon metal ürünleri imalatı birinci, bina inşaatı ikinci, özel inşaat faaliyetleri üçüncü sırada yer almaktadır. Birbiri ile ilişkili faaliyet gruplarının birleştirilmesi durumunda bina inşaatı, özel inşaat faaliyetleri, bina dışı inşaat faaliyetlerini kapsayan inşaat sektörü 44 bin 552 kaza ile birinci sıradadır. Fabrik metal ürünler ile ana metal sanayi 33 bin 697 kaza ile ikinci sıradadır. Gıda ürünleri imalatı ile yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri 26 bin 977 kaza ile üçüncü; kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı ile taşı-

macılık için depolama ve destekleyici faaliyetleri 16 bin 742 kaza ile dördüncü sırada yer almaktadır. İş kazaları ve meslek hastalıkları, gelişmekte olan ülkelerin gayri safi yurt içi hâsıdalarının yüzde 4'ü tutarında ekonomik kayba yol açmaktadır. Buna göre ülkemizin iş kazaları ve meslek hastalıklarının toplam maliyetinin 2016'da 103 milyar TL olduğu tahmin edilmektedir. Raporumuzdaki bütün veriler göstermektedir ki İSG alanı sermaye güçlerinin çıkarlarına göre değil çalışanlardan yana, sendikalar, üniversiteler, TMMOB, TTB'nin görüşleri ve kamusal denetim ekseninde düzenlenmeyi beklemektedir."

SERMAYE SAHİPLERİ BELİRLİYOR

TMMOB Makine Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Yunus Yener, işçi sağlığı ve güvenliğini sermaye sahiplerinin belirlediğini ifade ederek, "İş kazaları sonucu toplu ölümlerin artması üzerine 2012 yılında çıkarılan 6331 sayılı İş Sağlığı Güvenliği Yasası ile iş güvenliği uzmanlığı, işyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli üzerine yönetmeliklerin defalarca değiştirilmesine rağmen kazalar ve iş cinayetleri artarak devam ediyor. Çünkü toplu iş cinayetlerine de dönüşen iş kazaları ve mes-

lek hastalıkları, sermayenin azami kâr hırsı ve emek aleyhine politikalarından kaynaklanmaktadır. Serbestleştirme, özelleştirme, sendikasılaştırma, taşeronlaştırma, esnek/güvencesiz istihdam biçimleri, çalışma koşullarının ağırlığı, kadın, genç, çocuk emeği sömürüsü ile kayıt dışı istihdam, iş kazaları ve meslek hastalıklarının artmasının başlıca nedenleri arasındadır." diye konuştu. Yener, iş güvenliğinde mühendislik ve hekimliğin dışlandığını belirterek, "İSG tıp, mühendislik ve sosyal bilimler ile bağlantılı çok-bilimli bir alan olmasına karşın bu disiplinler adeta cezalandırılıyor. İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası sorumlulukları işverenenden çok uzmanlara ve hekimlere yüklemiştir. İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin işyerilerindeki hizmet süreleri sürekli düşürülmüştür." dedi.

'İş kazalarını kayıtlı, nitelikli ve eğitilmiş iş gücü ile önleyeceğiz'

Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası (İNTES) Yönetim Kurulu Başkanı Celal Koloğlu, iş kazalarının kayıtlı, nitelikli ve eğitilmiş iş gücü ile önenebileceğini bildirdi. Koloğlu, İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası nedeniyle yazılı açıklama yaptı. Çalışma yaşamının yapısal sorunlarının başında kayıt dışılığın geldiğine dikkati çeken Koloğlu, "Kayıt dışı çalışmanın getirdiği en önemli sonuçlardan birisi de güvenli çalışma ortamından uzak kalmaktır. Kayıtlı istihdam ise iş sağlığı ve güvenliğine uygun ortamda çalışmak demektir. İş kazalarını kayıtlı, nitelikli ve eğitilmiş iş gücü ile önleyeceğiz." ifadelerini kullandı. Koloğlu, Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği kültürünün yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetlerin devam ettirgene işaret ederek, bu hususta devlet, işçi ve işverenin oluşturduğu üçlü sosyal diyalogla büyük bir dönüşüm yaşandığını belirtti. İnşaat sektöründe, işinde yetkin olmayan çalışanların hem kendilerinin hem de çevresindeki çalışanların yaşamlarını tehlikeye soktuklarını vurgulayan Koloğlu, şunları kaydetti: "İnşaatlarda nitelikli ve eğitilmiş iş gücü istihdamı iş sağlığı ve güvenliği açısından kritik bir husustur. Çünkü yeterli donanımına sahip eğitilmiş işçiler, iş güvenliği açısından daha bilinçli olup, uyarı ve önlemler konusunda daha dikkatli davranmaktadırlar. Bu açıdan tehlikeli ve çok tehlikeli mesleklerde mesleki yeterlilik belgeli işçi çalıştırılması zorunluluğu iş sağlığı ve güvenliği yolunda atılmış çok önemli bir adımdır."

(AA)

